

ОНОМАСТИЧЕСКАЯ ЛЕКСИКА КАК СРЕДСТВО ВЕРБАЛИЗАЦИИ КОНЦЕПТА МАЛОЙ РОДИНЫ

المفردات الاسمية كوسيلة للتعبير اللفظي عن مفهوم الوطن الصغير

Аннотация:
ономастикона
задействованного
родины.

Ключевые слова:
ономастическая лексика, концепт, малая родина.

Сливец Ольга Григорьевна
к.филол.н., начальник
научно-исследовательского
сектора, УО МГПУ им. И.П.
Шамякина

د. أولجا جريجوريفنا سليفيتس
رئيس قطاع الأبحاث بجامعة شامياكين
التربوية الحكومية في موزير

Введение

Особое значение в белорусской лингвокультуре имеет осмысление феномена малой родины как национально-своеобразного концепта. С учётом того, что зачастую в литературных текстах данный концепт раскрывается через конкретные региональные топографические категории, особый интерес представляет изучение ономастической лексики в качестве средства его вербализации.

Исследование проводится при финансовой поддержке Белорусского республиканского фонда фундаментальных исследований по договору № G24M-047 от 02.05.2024.

المقدمة

ومن الأهمية الخاصة في الثقافة اللغوية البيلاروسية فهم ظاهرة الوطن الصغير كمفهوم وطني مميز. وبما أن هذا المفهوم غالبًا ما يتم الكشف عنه في النصوص الأدبية من خلال فئات طوبوغرافية إقليمية محددة، فإن دراسة المفردات الأونوماستيكية كوسيلة للتعبير عنها تحظى باهتمام خاص.

يتم إجراء البحث بدعم مالي من مؤسسة الجمهورية البيلاروسية للبحوث الأساسية بموجب الاتفاقية رقم G24M-047 بتاريخ 02.05.2024.

Результаты и обсуждение

В произведениях многих литераторов топоним малой родины занимает ключевое место, так как имеет биографическую обусловленность. Значимость этой темы для белорусской культуры определила специфика исторического развития и национального менталитета: осознание своего национального происхождения через место рождения и проживания.

Для структуры национального образа мира, отображённого в белорусской литературной традиции, характерно сочетание двух моделей его художественного воплощения – концепта малой родины и образа Беларуси [1, с. 115]. Причём постижение обобщённого образа Беларуси – Родины (Бацькаўшчыны) – происходит через осмысление именно малой родины, «роднага кута», пространственно ограниченных субъективными впечатлениями [2, с. 18-19]. Такая культурно-региональная идентификация имеет определяющее значение в становлении личности, оригинальной творческой индивидуальности писателя, в частности.

Объектом нашего изучения стали поэтически произведения Николая Метлицкого, Анатолия Зекова и Михаила Башлакова. Все названные авторы – уроженцы Гомельщины, регионально объединяющей созданные ими образы-локусы Полесья. Однако ряд биографических фактов и других субъективных факторов определили художественное воплощение образов малой родины с помощью уникальных для каждого автора языковых средств. Каждый из них избрал свой путь, способы, приёмы и формы репрезентации данного образа. Так, для Н. Метлицкого основным топонимом-маркером малой родины стал Бабчин – деревня, где он родился и судьбу которой предрешила атомная катастрофа в Чернобыле. Для А. Зекова малая родина – это не только родная деревня Потаповка в Буда-Кошелевском районе, но, в первую очередь, его родственники и земляки, чьи реальные имена вошли в ономастикон его произведений. Станция Теруха, откуда родом М. Башлаков, стала началом его духовного постижения историко-культурной самобытности родного края. Воплощённые этими авторами образы Полесья по-своему уникальны и в то же время создают единый нарратив малой родины.

النتائج والمناقشة

في أعمال العديد من الكتاب، تحتل موضوعات الوطن الصغير مكانة رئيسية، لأنها ذات أساس سيرة ذاتية. تم تحديد أهمية هذا الموضوع للثقافة البيلاروسية من خلال تفاصيل التطور التاريخي والعقلية الوطنية: الوعي بالأصل الوطني من خلال مكان الميلاد والإقامة.

يتميز هيكل الصورة الوطنية للعالم، المنعكس في التقليد الأدبي البيلاروسي، بمزيج من نموذجين لتجسيده الفني - مفهوم الوطن الصغير وصورة بيلاروسيا [1، ص. 115]. علاوة على ذلك، فإن فهم الصورة العامة لبيلاروسيا - الوطن الأم (باتسكاوشتشينا) - يحدث من خلال فهم الوطن الصغير، "الزاوية الأصلية"، المحدودة مكانيًا بالانطباعات الذاتية [2، ص. 18-19]. إن هذا التعريف الثقافي والإقليمي له أهمية حاسمة في تطوير الشخصية، والفردية الإبداعية الأصلية للكاتب، على وجه الخصوص.

كان موضوع دراستنا هو الأعمال الشعرية لنيكولاي ميتليتسكي، أناتولي زيكوف، وميخائيل باشلاكوف. جميع المؤلفين المذكورين هم من مواطني منطقة غوميل، التي توحد إقليميًا الصور المحلية لبوليسيا التي أنشأوها. ومع ذلك، فإن عددًا من الحقائق السيرة الذاتية وغيرها من العوامل الذاتية حددت التجسيد الفني لصور الوطن الصغير باستخدام الوسائل اللغوية الفريدة لكل مؤلف. كل واحد منهم اختار طريقه وأساليبه وتقنياته وأشكاله لتمثيل هذه الصورة. وهكذا، بالنسبة لـ ن. ميتليتسكي، أصبحت قرية بابشين - القرية التي ولد فيها والتي تحدد مصيرها الكارثة النووية في تشيرنوبيل - هي العلامة الجغرافية الرئيسية لوطنه الصغير. بالنسبة لـ زيكوف، فإن وطنه الصغير ليس فقط قريته الأصلية بوتابوفكا في منطقة بودا-كوشيليفسكي، ولكن، في المقام الأول، أقاربه ومواطنيه، الذين تم تضمين أسمائهم الحقيقية في علم أسماء أعماله. أصبحت محطة تيروخا، التي ينحدر منها السيد باشلاكوف، بداية فهمه الروحي للهوية التاريخية والثقافية لوطنه الأم. إن صور بوليسيا التي يجسدها هؤلاء المؤلفون هي صور فريدة من نوعها بطريقتها الخاصة، وفي الوقت نفسه تخلق سردًا واحدًا للوطن الصغير.

Заклучение

Таким образом, ономастическая лексика, преимущественно топонимы, рассматриваются нами в качестве средств создания вербализованных культурных смыслов. Именно собственно топонимический и от-топонимический планы значения географической номинации способны вызывать в сознании реципиента ряд ассоциаций (локальных, темпоральных и т. д.) и в виду этого формировать устойчивые лингвоментальные представления.

الخاتمة

وهكذا، فإننا نعتبر المفردات الأونوماستيكية، وفي مقدمتها أسماء الأماكن، بمثابة وسيلة لخلق معاني ثقافية لفظية. إن المخططات الجغرافية والأسماء الجغرافية غير الجغرافية لمعنى الترشيح الجغرافي هي على وجه التحديد القدرة على استحضار عدد من الارتباطات (المحلية والزمانية وما إلى ذلك) في وعي المتلقي، وبالتالي تشكيل تمثيلات لغوية وعقلية مستقرة.

Литература

المراجع والمصادر

1. Кошман, П. Г. Асаблівасці будовы нацыянальнага вобраза свету ў беларускай літаратурнай традыцыі // Веснік МДПУ імя І. П. Шамякіна. – 2016. – № 2 (48). – С. 112 – 116.

2. Мельнікава, А.М. Канцэптуалізацыя нацыянальнага ў беларускай прозе першай трэці XX стагоддзя : дыс. д-ра філал. навук : 10.01.01 А. М. Мельнікава ; НАН Б; Цэнтр даслед. бел. культ., мовы і літ-ры; Мінск, 2017. – 47 с.